

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ
КАФЕДРА «ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА
ПІДПРИЄМНИЦТВО»**

ТИХОНОВ Андрій Сергійович

УДК 658.14/17
(індекс)

**РОЗРОБКА ПРОПОЗИЦІЙ ЩОДО ПОЛПШЕННЯ ФІНАНСОВО-
ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ СУБ'ЄКТУ ПІДПРИЄМНИЦТВА**

Галузь знань 07 – Управління та адміністрування
Спеціальність 076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Освітньо-професійна програма – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Ступінь вищої освіти – магістр

**АВТОРЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи магістра**

Краматорськ – 2020

Кваліфікаційною роботою магістра є рукопис
Роботу виконано у Донбаській державній машинобудівній академії
Міністерства освіти і науки України (м. Краматорськ).

Науковий керівник – кандидат економічних наук, доцент

Крук Олена Миколаївна,
Донбаська державна машинобудівна академія
Міністерства освіти і науки України
(м. Краматорськ), доцент кафедри фінансів,
банківської справи та підприємництва.

Офіційний рецензент – кандидат економічних наук, доцент

Шашко Вікторія Олександрівна,
Донбаська державна машинобудівна академія
Міністерства освіти і науки України
(м. Краматорськ), доцент кафедри менеджменту.

Захист відбудеться 22 грудня 2020 року о 12:00 годині на засіданні державної
екзаменаційної комісії у Донбаській державній машинобудівній академії
Міністерства освіти і науки України за адресою: 84313, м. Краматорськ,
бул. Машинобудівників, 39а, ауд. 2319.

Автореферат магістерської роботи викладено на офіційному сайті Донбаській
державній машинобудівній академії Міністерства освіти і науки України.

Відповідальний за НДРС на кафедрі
«Фінанси, банківська справа
та підприємництво»
канд. екон. наук, доцент Гаврікова А.В.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Розвиток ринкових відносин підвищує відповідальність і самостійність суб'єктів господарювання в підготовці та прийнятті управлінських рішень. Ефективність яких багато в чому залежить від об'єктивності, своєчасності та всебічності оцінювання наявного й очікуваного фінансово-економічного стану суб'єкту підприємництва. Це, своєю чергою, важливо для розуміння вихідної точки, змін та прорахунку можливих варіантів дій, спрямованих на покращення ефективності функціонування суб'єктів господарювання.

Саме тому оцінювання фінансово-економічного стану є однією з найважливіших засад діяльності суб'єктів господарювання, оскільки надає інформацію стосовно того, на якій стадії розвитку знаходиться суб'єкт підприємництва і які кроки необхідно здійснити для його подальшого ефективного функціонування.

Вагомий внесок у розробку теоретичних та методичних засад оцінки фінансового стану суб'єктів господарювання внесли вітчизняні вчені-економісти: Л. Д. Білик, Ф. Ф. Бутинець, І. В. Зятковський, В. М. Івахненко, Є. Є. Іонін, Л. А. Лахтіонова, В. О. Мец, Є. В. Мних, А. М. Поддєрьогін, В. В. Сопко, М. Г. Чумаченко, С. І. Шкарабан та ін.

Питання оцінки фінансового стану суб'єктів підприємництва розглядалися в працях зарубіжних науковців і практиків, зокрема: М. І. Баканова, С. Б. Барнгольц, Д. Блейка, А. І. Гінзбурга, Б. Коласса, Е. А. Маркар'яна, М. Р. Метьюса, Д. Міддлтона, Е. Нікбахта, В. Д. Новодворського, Ж. Рішара, Р. С. Сайфуліна, Г. В. Савицької, Д. Стоуна, А. Дж. Стріклєнда, Е. Хелфєрта, А. Д. Шєремєта та ін.

Віддаючи належне науковим напрацюванням вітчизняних та зарубіжних вчених, слід відзначити, що проблема удосконалення процесу оцінювання фінансового стану суб'єктів господарювання, в умовах стрімких ринкових перетворень, потребує подальшого науково-практичного дослідження і пошуку шляхів поліпшення фінансового стану суб'єкту підприємництва.

Метою магістерської роботи є дослідження фінансово-економічного стану суб'єкту підприємництва та розробка пропозиції щодо його поліпшення.

Відповідно до цієї мети в ході дослідження вирішувалися такі завдання:

- розглянути загальне оцінювання фінансово-економічного стану суб'єкту підприємництва;
- розглянути методик у аналізу активів та пасивів суб'єкту підприємництва;
- розглянути методик у аналізу фінансової стійкості та ділової активності суб'єкту підприємництва;
- проаналізувати активи та пасиви суб'єкту підприємництва;
- проаналізувати фінансову стійкість суб'єкту підприємництва;

- проаналізувати ділову активність суб'єкту підприємництва;
- визначити заходи щодо покращення фінансово-економічного стану суб'єкту підприємництва;
- визначити шляхи підвищення ефективності використання оборотного капіталу суб'єкту підприємництва;
- розробити заходи щодо впровадження ефективної системи управління запасами суб'єкту підприємництва за рахунок використання інтегрованого ABC-XYZ-аналізу для оптимізації його асортиментної політики.

Об'єктом дослідження є діяльність ФОП «Тихонов А.С.».

Предметом дослідження є оцінка фінансово-економічного стану ФОП «Тихонов А.С.».

Методи дослідження. Для забезпечення досягнення поставленої мети в магістерській роботі використовувався комплекс взаємодоповнюючих методів дослідження: групування й порівняння показників при здійсненні горизонтального й вертикального аналізу, обчисленні величини відхилень за роками та побудові порівняльних аналітичних балансів; аналізу та синтезу – для розкриття сутності методики аналізу фінансово-економічного стану суб'єкту підприємництва; методи табличного й графічного подання результатів.

Інформаційну базу роботи становили підручники, навчальні посібники, наукові праці та статті вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів в галузі фінансового аналізу фінансово-економічного стану суб'єкту підприємництва, офіційні статистичні матеріали, дані бухгалтерського обліку та фінансової звітності ФОП «Тихонов А.С.», законодавчо-нормативні акти.

Наукова складова магістерської роботи полягає у :

подальшому дослідженні:

- теоретичних основ загального оцінювання фінансово-економічного стану суб'єкту підприємництва;
- теоретичних основ методики аналізу активів та пасивів суб'єкту підприємництва;
- теоретичних основ методики аналізу фінансової стійкості та ділової активності суб'єкту підприємництва.

подальшому розгляді:

- підходів щодо аналізу активів та пасивів суб'єкту підприємництва;
- підходів щодо оцінки фінансової стійкості суб'єкту підприємництва;
- підходів щодо оцінки ділової активності суб'єкту підприємництва.

подальшому розвитку і реалізації:

- існуючих заходів щодо покращення фінансово-економічного стану суб'єкту підприємництва;
- існуючих підходів щодо підвищення ефективності використання оборотного

капіталу суб'єкту підприємництва;

– існуючих заходів щодо впровадження ефективної системи управління запасами суб'єкту підприємництва за рахунок використання інтегрованого ABC-XYZ-аналізу для оптимізації його асортиментної політики.

Перший розділ магістерської роботи присвячено дослідженню теоретико-методичних основ проведення аналізу фінансово-економічного стану суб'єкту підприємництва. В його межах досліджено загальне оцінювання фінансово-економічного стану суб'єкту підприємництва; методику аналізу активів та пасивів суб'єкту підприємництва; методику аналізу фінансової стійкості та ділової активності суб'єкту підприємництва.

В другому розділі магістерської роботи проводиться оцінка фінансово-економічного стану ФОП «Тихонов А.С.» за період 2016-2019 рр. у розрізі наступних напрямків: аналіз активів та пасивів суб'єкту підприємництва; оцінка фінансової стійкості суб'єкту підприємництва; оцінка ділової активності суб'єкту підприємництва.

У третьому розділі магістерської роботи на основі узагальнених даних про результати оцінка фінансово-економічного стану суб'єкту підприємництва визначено заходи щодо покращення фінансово-економічного стану суб'єкту підприємництва, запропоновано шляхи підвищення ефективності використання оборотного капіталу суб'єкту підприємництва, обґрунтовано заходи щодо впровадження ефективної системи управління запасами суб'єкту підприємництва за рахунок використання інтегрованого ABC-XYZ-аналізу для оптимізації його асортиментної політики.

Практичне значення одержаних результатів. Результати магістерської роботи є основою для подальших теоретичних і прикладних досліджень. Розроблені пропозиції щодо поліпшення фінансово-економічного стану суб'єкту підприємництва можуть бути використані фінансовими аналітиками для розробки ефективної системи управління запасами суб'єкту підприємництва та оптимізації структури його асортиментної політики.

Структура й обсяг роботи. Структура й обсяг роботи. Магістерська робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаної літератури (53 найменування на 5 сторінках) і трьох додатків (на 6 сторінках), містить 18 таблиць і 10 рисунків. Загальний обсяг роботи становить 156 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретико-методичні основи проведення аналізу фінансово-економічного стану суб'єкту підприємництва**» розглянуто загальне оцінювання фінансово-економічного стану суб'єкту підприємництва; розглянуто методичку аналізу активів та пасивів суб'єкту підприємництва; досліджено методичку аналізу фінансової стійкості та ділової активності суб'єкту підприємництва.

В умовах постійної інтенсифікації конкуренції надзвичайно важливо оптимізувати перерозподіл власного та позикового капіталу, що дозволяє виконати аналіз фінансово-економічного стану суб'єкту підприємництва.

Під фінансовим станом розуміється здатність суб'єкту підприємництва фінансувати свою діяльність. Він характеризується забезпеченістю фінансовими ресурсами, що необхідні для нормального функціонування підприємства, доцільним їх розміщенням і ефективним використанням, фінансовими взаємовідносинами з іншими суб'єктами господарювання.

Аналіз фінансового стану є складовою частиною фінансового аналізу. Зростання ролі фінансового аналізу в умовах ринкової економіки пов'язане насамперед із принципами організації ринку. Досягнення стабільного фінансового стану і конкурентоспроможності потребує, серед інших факторів, систематичного проведення фінансового аналізу як комплексного аналізу всієї господарської діяльності.

Деталізована оцінка фінансового стану суб'єкту підприємництва починається з аналізу балансу, що дає можливість оцінити наявність, розміщення й джерела формування активів. Безпосередньо з балансу можна одержати ряд найважливіших характеристик фінансового стану суб'єкту підприємництва.

Для проведення аналізу необхідно скласти ущільнений порівняльний аналітичний баланс шляхом агрегування деяких однорідних за складом елементів балансових статей.

Необхідно відзначити, що спосіб угруповання балансових статей в аналітичному балансі вибирається індивідуально, залежно від значимості конкретної статті для суб'єкту підприємництва.

Для того, щоб аналіз валюти балансу був повним, необхідно дати оцінку змінам окремих його статей. Така оцінка надається і допомогою горизонтального (часового) і вертикального (структурного) аналізів.

При горизонтальному аналізі виявляються абсолютні та відносні зміни величин статей балансу за певний період, дається оцінка цим змінам.

Горизонтальний і вертикальний аналіз взаємодоповнюють один одного, на їх основі будується порівняльний аналітичний баланс. Порівняльний аналітичний баланс характеризує як структуру балансу, так і динаміку його статей. Він

систематизує попередні прорахунки.

Оцінювання фінансової стійкості суб'єкту підприємництва передбачає проведення об'єктивного аналізу величини та структури активів і пасивів балансу та визначення на підставі цього його фінансової стабільності і незалежності, а також аналіз відповідності фінансово-господарської діяльності суб'єкту підприємництва цілям його діяльності.

Фінансово стійким є такий суб'єкт господарювання, який за рахунок власних коштів покриває кошти, які вкладені в активи; не допускає кредиторської та дебіторської невинуватих заборгованостей і розраховується у встановлені терміни. Фінансову стійкість суб'єкту підприємництва можна проаналізувати за допомогою абсолютних і відносних показників.

Абсолютними показниками фінансової стійкості є показники, які відображають, якою мірою запаси суб'єкту підприємництва профінансовані за рахунок його власних та позикових джерел.

Відносні показники (коефіцієнти) – дозволяють порівнювати фінансові показники суб'єкту підприємництва за різні періоди його діяльності, а також порівнювати їх із показниками інших суб'єктів підприємництва. На відміну від абсолютних показників фінансової стійкості при розрахунку відносних показників, власний капітал слід розраховувати як суму власного капіталу та джерел фінансування майна суб'єкту підприємництва, які умовно є прирівняними до власного капіталу.

Аналіз ділової активності – важливий етап оцінки фінансового стану суб'єкту підприємництва, в результатах якого зацікавлені як внутрішні, так і зовнішні користувачі інформації. Традиційним підходом до проведення оцінювання ділової активності суб'єкту підприємництва є її проведення на основі показників оборотності. Найчастіше розраховуються коефіцієнти оборотності оборотних активів, виробничих запасів, готової продукції, дебіторської та кредиторської заборгованостей.

Ділова активність характеризується відповідною групою показників діяльності суб'єкту підприємництва. Аналіз ділової активності суб'єкту підприємництва здійснюється на якісному та кількісному рівнях. Оцінка ділової активності на якісному рівні може бути отримана в результаті порівняння діяльності даного суб'єкту підприємництва з даними інших суб'єктів підприємництва галузі.

У другому розділі **«Оцінка фінансово-економічного стану ФОП «Тихонов А.С.» за період 2016-2019 рр.»** проаналізовано активи та пасиви суб'єкту підприємництва; проаналізовано фінансову стійкість суб'єкту підприємництва; проаналізовано ділову активність суб'єкту підприємництва.

Активи – це економічні ресурси суб'єкту підприємництва у формі сукупних майнових цінностей, які використовуються в господарській діяльності з метою

отримання прибутку; ресурси, контрольовані суб'єктом підприємництва у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигод у майбутньому.

Суб'єкти підприємництва зацікавлені здійснювати свою господарську діяльність при мінімальних запасах активів. Водночас невикористані зменшення, а також значний надлишок активів (більше ніж на 20%) створюють ланцюг негативних явищ щодо ускладнень господарської діяльності та погіршення фінансових результатів господарювання.

Результати горизонтального та вертикального аналізу активів та пасивів ФОП «Тихонов А.С.» за період 2016-2019 рр. дають змогу зробити наступні висновки:

- зменшення підсумку балансу свідчить про згортання суб'єктом підприємництва своєї господарської діяльності, що може привести його до неплатоспроможності;
- оборотні активи функціонально представлені переважно оборотними виробничими фондами, частка фондів обігу незначна;
- по матеріально-речовинному змісту у складі оборотних активів превалюють запаси;
- оборотні активи суб'єкту підприємництва є в основному низько ліквідними (такими, що повільно реалізуються), що обумовлює їх середній ризик;
- доля залучених коштів та частка власного капіталу у структурі пасивів балансу суб'єкту підприємництва знаходяться у співвідношенні майже 1:1;
- темпи приросту оборотних активів нижче, ніж темпи приросту необоротних активів.

Умовою життєдіяльності і основою стабільності стану суб'єкту підприємництва в ринковій економіці виступає його стійкість.

Фінансова стійкість – це такий стан фінансових ресурсів, при якому суб'єкт підприємства, вільно маневруючи грошовими коштами, здатне шляхом ефективного їх використання забезпечити безперервний процес виробничо-торговельної діяльності, а також затрати на його розширення і оновлення. До числа найважливіших економічних проблем в умовах переходу до ринку є визначення меж фінансової стійкості суб'єкту підприємства.

ФОП «Тихонов А.С.» за період 2016-2019 рр. має кризовий тип фінансової стійкості. Така тенденція спостерігається на протязі чотирьох років. Отже, для покриття запасів ФОП «Тихонов А.С.» за період 2016-2019 рр. не вистачає власних коштів, довгострокових зобов'язань та короткострокових кредитів і позикових засобів, тобто вони не покриваються всіма видами можливих джерел їх забезпечення.

За період 2016-2019 рр. тип фінансової стійкості ФОП «Тихонов А.С.» якісно

не змінився. За період, що аналізується відмічається зменшення величини джерел покриття запасів, а також запасу стійкості фінансового стану суб'єкту підприємництва.

Коефіцієнтний аналіз фінансової стійкості ФОП «Тихонов А.С.» за період 2016-2019 рр. дозволяє зробити висновок, що більшість показників не відповідає нормативним значенням та позитивним напрямкам зміни. Це свідчить про те, що фінансовий стан суб'єкту підприємництва у розрізі оцінки фінансової стійкості є незадовільним.

Таким чином, аналіз фінансової стабільності дає можливість оцінити, наскільки суб'єкт підприємництва готовий до погашення своїх боргів і відповісти на запитання, наскільки воно є незалежним з фінансового боку, зростає чи зменшується рівень цієї незалежності, а також чи відповідає стан активів і пасивів суб'єкту підприємництва завданням його фінансово-господарської діяльності.

Стабільність фінансового стану суб'єкту підприємництва в умовах ринкової економіки обумовлена значною мірою його діловою активністю, що залежить від широти ринків збуту продукції, його ділової репутації (іміджу), ступеня виконання плану за основними показниками господарської діяльності, рівня ефективності використання ресурсів (капіталу) і стабільності економічного зростання. Ділова активність суб'єкту підприємництва у фінансовому аспекті проявляється, насамперед, у швидкості обороту його коштів.

Аналіз показників ділової активності ФОП «Тихонов А.С.» показав, що за період 2016-2018 рр. усі показники мали позитивну тенденцію змін, що свідчить про зростання іміджу суб'єкту підприємництва та підвищення рівня його ділової репутації. У 2019 році стан суб'єкту підприємництва якісно змінився, що призвело до падіння рівня його ділової активності.

Отже, тільки на основі фінансового аналізу, виявлення сильних та слабких сторін у фінансовому стані суб'єкту підприємництва можна намітити заходи щодо його зміцнення або виходу із складної фінансової ситуації. Саме тому кожен аналітик повинен знати технологію проведення фінансового аналізу суб'єкту підприємництва, на його основі робити необхідні висновки, розробляти та пропонувати керівникам заходи щодо покращення фінансового стану суб'єкту підприємництва.

У третьому розділі **«Розробка пропозицій щодо поліпшення фінансово-економічного стану суб'єкту підприємництва»** запропоновано заходи щодо покращення фінансово-економічного стану суб'єкту підприємництва; запропоновано шляхи підвищення ефективності використання оборотного капіталу суб'єкту підприємництва; запропоновано заходи щодо впровадження ефективної системи управління запасами суб'єкту підприємництва за рахунок використання інтегрованого ABC-XYZ-аналізу для оптимізації його асортиментної політики.

Мінлива ринкова кон'юнктура та висока конкуренція часто призводять до неспроможності окремих суб'єктів підприємництва або їх тимчасової неплатоспроможності. Відтак керівництво зобов'язане постійно шукати нові шляхи поліпшення його фінансового стану.

Такий пошук безпосередньо пов'язаний з усуненням причин, що сприяють виникненню фінансових проблем. Тому точна, комплексна, своєчасна діагностика фінансового стану суб'єкту підприємництва – перший етап в розробці стратегії ефективного управління господарською діяльністю суб'єкту підприємництва.

Удосконалення фінансового стану суб'єкту підприємництва можливе за рахунок професійного управління грошовими потоками шляхом здійснення заходів щодо оптимального надходження і витрачення чистих грошових коштів.

Систематизація та втілення завдання по управлінню дебіторською заборгованістю, дозволить: прискорити платежі клієнтів, здійснити ефективну політику продажів і просування на ринку, а також знизити борги клієнтів, виплати за якими сумнівні або вже точно не надійдуть.

Пошук резервів зможе забезпечити покращення й зміцнення фінансового стану суб'єкту підприємництва в умовах сучасних економічних трендів та високої конкуренції.

У процесі управління оборотним капіталом здійснюється вплив на його величину і величину його джерел, на суму витрат з утримання запасів і залучення ресурсів, які необхідні для забезпечення процесу виробництва і реалізації продукції. Зміна даних параметрів має прямий вплив на кінцеві результати роботи, а отже, і на ефективність функціонування суб'єкту підприємництва. Головною метою управління активами суб'єкту підприємництва, у тому числі його оборотним капіталом, виступає максимізація прибутку на вкладений капітал при забезпеченні достатньої і стійкої його платоспроможності. Важливим завданням у сфері управління оборотним капіталом суб'єкту підприємництва виступає забезпечення оптимального співвідношення між рентабельністю та платоспроможністю за допомогою відповідної суми і структури оборотного капіталу.

Впровадження ефективної системи управління запасами суб'єкту підприємництва за рахунок використання інтегрованого ABC-XYZ-аналізу викликана необхідністю оптимізації його асортиментної політики. Запропонований підхід до структурування товарного асортименту, який ґрунтується на результатах інтегрованого ABC-XYZ-аналізу, дозволяє класифікувати усю сукупність товарних одиниць в обраній товарній групі на дев'ять підгруп. Впровадження інтегрованого ABC-XYZ-аналізу дозволить покращити асортиментну політику ФОП «Тихонов А.С.» та розробити оптимальну систему обліку та контролю для кожної товарної групи, а також зменшити ризики прийняття неправильних управлінських рішень у сфері керування запасами.

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі наведене теоретичне узагальнення і нове вирішення наукового завдання – розробка пропозицій щодо поліпшення фінансово-економічного стану суб'єкту підприємництва, що виявляється у впровадженні ефективної системи управління запасами суб'єкту підприємництва за рахунок використання інтегрованого ABC-XYZ-аналізу для оптимізації його асортиментної політики. Зміст основних висновків і рекомендацій полягає в наступному.

1. Визначено, що аналіз фінансового стану дозволяє об'єктивно оцінити поточний стан суб'єкту підприємництва та визначити напрямки його покращення. Розглянуто, що у процесі оцінки фінансово-економічного стану суб'єкту підприємництва використовуються різні методи: аналіз відносних показників, горизонтальний аналіз, дослідження відмінностей в компонентах фінансової звітності між галузями, огляд описового матеріалу і порівняння результатів з іншими типами даних. Визначено, що поєднання різних методичних підходів дозволяє отримати обґрунтовані висновки для потреб різних типів користувачів; інформація, отримана від різних методичних підходів аналізу, дозволяє краще визначити загальний фінансовий стан суб'єкту підприємництва.

2. Визначено, що управління активами та пасивами є важливим для ефективної роботи будь-якого суб'єкта господарювання. Визначено, що однією з основних проблем в управлінні активами та пасивами суб'єкту підприємництва є вибір оптимальних методів і аналітичних процедур, які дозволяють своєчасно виявляти, оцінювати і формувати необхідні суб'єкту підприємництва стратегічні активи та пасиви, вчасно реагувати на зміни в зовнішньому та внутрішньому середовищі, а також своєчасно адаптуватися до світових тенденцій. Зроблено висновок про важливість прийняття рішень, що стосуються управління активами та пасивами, оскільки від їх ефективності залежать не лише прибутки суб'єкту підприємництва, а і його можливості виживання на ринку.

3. Визначено, що фінансова стійкість суб'єкту підприємництва відображає такий стан його фінансових ресурсів й такий ступінь їх використання, при якому суб'єкт підприємництва, вільно маневруючи грошовими засобами, здатний забезпечити безперебійний процес виробництва та реалізації продукції, а також затрати на його розширення й оновлення. Визначено, що сучасний економічний стан суб'єктів підприємництва вразливий до зовнішніх та внутрішніх чинників впливу на діяльність, спричинених економічною кризою країни. Тому така ситуація вимагає швидкої адаптації та пристосування до змін зовнішнього середовища з метою збереження ділової активності. З огляду на це вагомим значення набуває оцінка ділової активності та методи її оцінки.

4. Визначено, що результати горизонтального та вертикального аналізу активів та пасивів ФОП «Тихонов А.С.» за період 2016-2019 рр. дають змогу зробити наступні висновки: зменшення підсумку балансу свідчить про згортання

суб'єктом підприємництва своєї господарської діяльності, що може привести його до неплатоспроможності; оборотні активи функціонально представлені переважно оборотними виробничими фондами, частка фондів обігу незначна; по матеріально-речовинному змісту у складі оборотних активів превалюють запаси; оборотні активи суб'єкту підприємництва є в основному низько ліквідними (такими, що повільно реалізуються), що обумовлює їх середній ризик; доля залучених коштів та частка власного капіталу у структурі пасивів балансу суб'єкту підприємництва знаходяться у співвідношенні майже 1:1; темпи приросту оборотних активів нижче, ніж темпи приросту необоротних активів.

5. Визначено, що ФОП «Тихонов А.С.» за період 2016-2019 рр. має кризовий тип фінансової стійкості. Така тенденція спостерігається на протязі чотирьох років. Отже, для покриття запасів ФОП «Тихонов А.С.» за період 2016-2019 рр. не вистачає власних коштів, довгострокових зобов'язань та короткострокових кредитів і позикових засобів, тобто вони не покриваються всіма видами можливих джерел їх забезпечення. Визначено, що за період 2016-2019 рр. тип фінансової стійкості ФОП «Тихонов А.С.» якісно не змінився. За період, що аналізується відмічається зменшення величини джерел покриття запасів, а також запасу стійкості фінансового стану суб'єкту підприємництва.

Визначено, що аналіз фінансової стійкості ФОП «Тихонов А.С.» за період 2016-2019 рр. дозволяє зробити висновок, що більшість показників не відповідає нормативним значенням та позитивним напрямкам зміни. Це свідчить про те, що фінансовий стан суб'єкту підприємництва у розрізі оцінки фінансової стійкості є незадовільним.

6. Визначено, що аналіз показників ділової активності ФОП «Тихонов А.С.» показав, що за період 2016-2018 рр. усі показники мали позитивну тенденцію змін, що свідчить про зростання іміджу суб'єкту підприємництва та підвищення рівня його ділової репутації. У 2019 році стан суб'єкту підприємництва якісно змінився, що призвело до падіння рівня його ділової активності.

7. Обґрунтовано шляхи скорочення залучення позикових коштів за рахунок кращого розпорядження оборотним капіталом й забезпеченні внутрішнього фінансування суб'єкту підприємництва. Визначено, що удосконалення фінансового стану суб'єкту підприємництва можливе за рахунок професійного управління грошовими потоками шляхом здійснення заходів щодо оптимального надходження і витрачення чистих грошових коштів. Систематизовано завдання по управлінню дебіторською заборгованістю, втілення яких дозволить: прискорити платежі клієнтів, здійснити ефективну політику продажів і просування на ринку, а також знизити борги клієнтів, виплати за якими сумнівні або вже точно не надійдуть. Доведено доцільність розробки системи договорів купівлі-продажу з гнучкими умовами термінів і форми оплати для максимізації припливу коштів.

8. Обґрунтовано методи управління оборотним капіталом суб'єкту підприємництва з оптимізацією структури значень його елементів. Розкрито

механізм впливу управління оборотним капіталом на ефективність функціонування суб'єкту підприємництва. Запропоновано методику оцінки функціонування оборотного капіталу, яка відображає взаємозв'язок між окремими показниками і дає можливість оцінити функціонування оборотного капіталу суб'єкту підприємництва з позицій його стану, джерел утворення і використання. Обґрунтовано пріоритетні напрями господарської діяльності, пов'язаної з прискоренням обороту шляхом вдосконалення обраної політики щодо оптимізації дебіторської заборгованості, запасів і грошових коштів.

9. Обґрунтовано необхідність впровадження ефективної системи управління запасами суб'єкту підприємництва за рахунок використанням інтегрованого ABC-XYZ-аналізу для оптимізації його асортиментної політики. Запропонований підхід до структурування товарного асортименту, який ґрунтується на результатах інтегрованого ABC-XYZ-аналізу, дозволяє класифікувати усю сукупність товарних одиниць в обраній товарній групі на дев'ять підгруп. Впровадження інтегрованого ABC-XYZ-аналізу дозволить покращити асортиментну політику ФОП «Тихонов А.С.» та розробити оптимальну систему обліку та контролю для кожної товарної групи, а також зменшити ризики прийняття неправильних управлінських рішень у сфері керування запасами.

АНОТАЦІЯ

Тихонов А.С. Розробка пропозицій щодо поліпшення фінансово-економічного стану суб'єкту підприємництва. – На правах рукопису.

Магістерська робота на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» за спеціальністю 076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. – Донбаська державна машинобудівна академія Міністерства освіти і науки України, Краматорськ, 2020.

Роботу присвячено вирішенню актуального наукового завдання – розробці пропозиції щодо поліпшення фінансово-економічного стану суб'єкту підприємництва.

Визначено теоретико-методичні основи проведення аналізу фінансово-економічного стану суб'єкту підприємництва.

Проведено оцінку фінансово-економічного стану ФОП «Тихонов А.С.» за період 2016-2019 рр.

Розроблено пропозиції щодо поліпшення фінансово-економічного стану суб'єкту підприємництва.

Ключові слова: фінансово-економічний стан, суб'єкт підприємництва, пропозиція, аналіз, оцінка, актив, пасив, фінансова стійкість, ділова активність, коефіцієнт, показник, товар.

АННОТАЦИЯ

Тихонов А.С. Разработка предложений по улучшению финансово-экономического состояния субъекта предпринимательства. – На правах рукописи.

Магистерская работа на получение образовательно-квалификационного уровня «магистр» по специальности 076 – Предпринимательство, торговля и биржевая деятельность. – Донбасская государственная машиностроительная академия Министерства образования и науки Украины, Краматорск, 2020.

Работа посвящена решению актуальной научной задачи – разработке предложения по улучшению финансово-экономического состояния субъекта предпринимательства.

Определены теоретико-методические основы проведения анализа финансово-экономического состояния субъекта предпринимательства.

Проведена оценка финансово-экономического состояния ФООП «Тихонов А.С.» за период 2016-2019 гг.

Разработаны предложения по улучшению финансово-экономического состояния субъекта предпринимательства.

Ключевые слова: финансово-экономическое положение, субъект предпринимательства, предложение, анализ, оценка, актив, пассив, финансовая устойчивость, деловая активность, коэффициент, показатель, товар.

SUMMARY

Tikhonov A.S. Development of proposals to improve the financial and economic condition of the business entity. – As a manuscript.

Thesis for a master's degree on the specialty 076 – Entrepreneurship, trade and exchange activities. – Donbass State Engineering Academy of Ministry of Education and Science of Ukraine, Kramatorsk, 2020.

The work is devoted to solving an urgent scientific problem - the development of a proposal to improve the financial and economic condition of the business entity.

The theoretical and methodological bases of the analysis of the financial and economic condition of the business entity are determined.

An assessment of the financial and economic condition of IE «Tikhonov A.S.» for the period 2016-2019.

Proposals for improving the financial and economic condition of the business entity have been developed.

Keywords: financial and economic situation, business entity, proposal, analysis, evaluation, asset, liability, financial stability, business activity, coefficient, indicator, product.